

פרק י

חינוך מיוחד

19. "הייעוד", על הילד חיימיקו

סיפור הולדתו המופלא של הרב חיים דוד הלוי

כתיבה: חגית כהן, יפה ליברטי ודסי אלבר, בית ספר ממ"ד סיני, רמלה

20. הלכה אחת לכל העדות

סיפורים והנהגות על הרב חיים דוד הלוי

כתיבה: מירב דהאן-אלוק ורחל בן שטרית בית ספר ממ"ד "גולני" בית שאן

21. "הטוב והמיטיב"

ברוח הרב חיים דוד הלוי

כתיבה: מירב דהאן-אלוק ורחל בן שטרית בית ספר ממ"ד "גולני" בית שאן

הייעוד, על הילד חיימיקו

סיפור הולדתו המופלא של הרב חיים דוד הלוי

מהלך הפעילות

הפעילות מורכבת מארבעה חלקים מודולאריים. אפשר להשתמש בהם ברצף, או להשתמש בכל פעילות כיחידה עצמאית.

1. סיפור חיים בציורים
2. סיפור "הייעוד"
3. דפי צביעה בנושא "הייעוד"
4. דפי עבודה

רציונל

הרב הגאון חיים דוד הלוי זצ"ל הוכיח כבר בילדותו כישרון לימוד מיוחד ודבקות בלתי רגילה בתורה, ויעד על ידי הוריו ומוריו לעמל בתורה.

בשכונה שבה גדל נשלחו רוב הילדים ללמוד בבית הספר "אליאנס" שבעיר החדשה, אולם הוריו של הילד חיים דוד שינו מדרך הרוב, ושלחו את בנם ללמוד בישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה.

הסיפור על אודות הייעוד של הרב חיים דוד הלוי, המופיע בהרחבה בפרק זה, הוא הבסיס למגוון פעילויות לימודיות ואף רגשיות שיוצגו בהמשך.

מטרות

1. להציג בפני התלמידים את דמותו של הרב חיים דוד הלוי, לקרבה ולחבבה עליהם.
2. לברר עם התלמידים את משמעות המושג "ייעוד", ולעודד אותם לחשוב על הייעוד שלהם.

קהל יעד

הפעילות מותאמת לתלמידי החינוך המיוחד.

במלחמת השחרור התגייס לגדוד "טוביה" - גדוד של בחורי ישיבה.

בהיותו ילד צעיר למד בתלמוד תורה ובהמשך למד בישיבת "פורת יוסף" והוסמך לרבנות. (קרא עוד בסיפור "הייעוד")

חיים דוד הלוי נולד בירושלים ב"ח בשבט התרפ"ד (24.1.1924) להוריו: הר' משה לוי ווקטוריה.

סיפור חייו של הרב חיים דוד הלוי זצ"ל

נפטר ב"ב באדר התשנ"ח (10.3.1998) בגיל 74 ונקבר בהר המנוחות בירושלים.

כתב את הספרים "מקור חיים השלם" ו"קיצור שולחן ערוך".

בשנת תשל"ג התמנה לרב הראשי הספרדי ואב בית הדין של העיר תל אביב.

בשנת התש"ט התחתן עם הרבנית מרים.

הייעוד

הרב חיים דוד הלוי נולד בשכונת "אוהל משה", שכונה ספרדית בירושלים, לפני כתשעים שנה.

השכונה הייתה ספוגה אווירה יהודית, תושבי השכונה היו אנשים פשוטים, בעלי בתים, יראי שמים, אנשים המתפרנסים מיגיע כפיהם.

בשכונות היהודים הפשוטים ויראי השם, גרו וחיו רבנים ותלמידי חכמים גדולים בתורה וביראת שמים. השכונה התאפיינה בחיים של שותפות, בשכונות טובה ובאווירה נעימה. הילדים היו מבליים את שעות אחר הצהריים במשחקים בארגז החול, בין העצים המוריקים ובמשחקים שהמציאו בחצר המרכזית שבשכונה.

עוד בהיות הילד חיים דוד הלוי צעיר ככל חבריו, לומד ומשחק אתם, הבחינו מוריו בכישרונו המיוחד. חיים דוד הילד היה חריף שכל, יודע ספר, ויותר מכול גדולה הייתה התמדתו בלימודיו. הילד היה נוהג לשבת שעות בחצר המשחקים ולקרוא בשקיקה ספרים, בזמן שחבריו לשכונה משחקים; אך מעת לעת היה עושה הפוגה וקם לשחק עמם.

בשכונה גר יהודי צדיק וחכם שכיניו היה "חכם בן ציון", גאון עצום וידוע בחריפות שכלו. חכם בן ציון עקב אחר הילד חיים דוד וטיפח אותו. בעינו החדה ראה את ייעודו של "חיימיקו" כתלמיד חכם, רב גדול, מורה הלכה ומקרב את ישראל לאביהם שבשמים בנועם הליכות ובדרך ארץ.

כאשר היה מדליק הפנסים העירוני מגיע לשכונה להדליק את פנסי הרחוב, כל ילדי השכונה היו מלווים אותו מכניסתו ועד צאתו, שרים ורוקדים סביבו בעודו עוסק במלאכתו. פעם ראה חכם בן ציון את הילד חיים דוד בן החמש רץ אף הוא עם כל ילדי השכונה. קרא חכם בן ציון לעברו ואמר לו: "חיימיקו! אתה בחור ישיבה, אתה לא צריך לשחק אתם". הילד חיימיקו קיבל את הדברים, שמע בקול מורו ורבו חכם בן ציון ויצא מחבורת הילדים.

חלפו הימים והשנים, חיימיקו הילד גדל והתעלה בתורה והפך להיות הרב הראשי של תל אביב-יפו. לימים, בהיות בתו של חכם בן ציון בתל אביב בניחום אבלים בבית הרב חיים דוד הלוי, שוחחה עם ילדיו היושבים שבעה, ושם סיפרה להם את הסיפור על

אודות "חיימיקו" אביהם, שחכם בן ציון אביה אהב אותו אהבת נפש. היא הוסיפה ואמרה: "אז, כילדים, לא הבנו את אביכם - רוב הזמן היה איש ספר ומדי פעם נהג לשחק עמנו, אבל הספר לא מש מידו".

* פנסי רחוב - פנסי תאורת רחוב, אלא שאז פנסי התאורה לא היו משוכללים כפי שהם היום, שדולקים על ידי טכנולוגיה משוכללת, אלא היה אדם שעובר ומדליק כל פנס בפני עצמו.

** "חיימיקו" - כינוי חיבה לשם "חיים", כפי שהיה מכונה בפי כול בלשון השכונה.

הערה: בסיפור המצויר אפשר להשמש בכמה דרכים: בניית סיפור ברצף, התאמת משפט לתמונה ועוד.

ספור ה'יעוד ציירה: רעות גלבר, בת 13

צבע את הציורים:

1

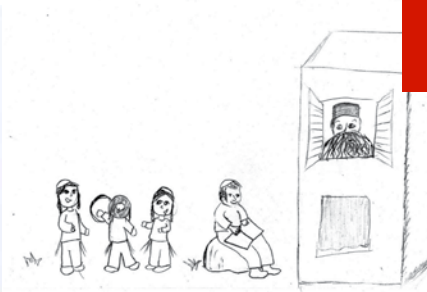
הילד חיים דוד אהב ללמוד תורה.
הוא היה ילד חכם מאוד, חרוץ
מאוד, והתמיד בלימוד התורה.

2

כשחבריו שחקו הוא המשיך ללמוד.
רק לעתים הצטרף למשחק.

3

חכם בן ציון האמין שהילד חיים דוד יהיה רב גדול.
כשראה אותו משחק אמר לו: "אתה תלמיד ישיבה,
אתה לא צריך לשחק אתם".

4

הרב חיים דוד הלוי היה תלמיד חכם
ורב גדול.

1. כתוב מי הן הדמויות בסיפור "הייעוד".

2. תאר את השכונה שבה גדל הרב (הווי, שכנים, משחקי ילדים).

3. ציין את כישוריו ותכונותיו של הילד חיים דוד.

4. מה אמר חכם בן ציון לילד חיים דוד?

5. מה מטרת הסיפור?

- לספר בשבחו של חכם בן ציון.
- לתאר את שובבותם של ילדי השכונה.
- לתאר את גדולתו של הרב חיים דוד הלוי עוד מימי ילדותו.

6. פתח את המילון בערך "ייעוד" וכתוב את ההגדרה.

7. מדוע נקרא הסיפור בשם זה?

11. מתח קו מהמילה לפירושה:

יגיע כפיים אדם משכיל ומלומד

התמדה עבודה קשה ומאומצת

איש ספר שקידה, עשייה ללא הפסקה

12. מה היית אתה רוצה לעשות כשתהיה גדול?

13. הרב שלמה קרליבך אמר "כל מה שאתה צריך הוא אדם אחד שמאמין בך". כיצד קשורים דבריו לסיפור שלפנינו? (רמז: מי האמין במי?)

14. כיצד אתה יכול לגלות את הייעוד שלך? (סמן את התשובות המתאימות)

א. בעזרת ההורים ב. בעזרת המורה ג. בעזרת חבר ד. בהתאם לתחומי החוזק שלי

15. ערוך רשימה של ארבעה מתחומי החוזק שלך:

16. האם הרשימה מסייעת לך לגלות מהו ייעודך? כתוב מה גילית:

הלכה אחת לכל העדות

סיפורים והנהגות על הרב חיים דוד הלוי

לומדים על הרב חיים דוד הלוי זצ"ל

הרב חיים דוד הלוי זצ"ל היה ידוע כאיש צנוע [שאינו גאה], אוהב את הבריות [בני אדם], מקדים בשלום ומקפיד בכבודו של כל אדם.

רבי חיים דוד הלוי זצ"ל אהב את התורה ולומדיה וראה חשיבות רבה לחברה [חבה, אהבה] על ילדי ישראל, ולכן הרבה לספר סיפורים על חכמיה בשפה נעימה וברורה, ולתבלם [להוסיף להם דברים מושכים, מעניינים] במעשיות שיחבבו עליהם את לימוד התורה.

רבי חיים דוד הלוי זצ"ל, היה ידוע באהבתו הרבה לעם שהתקבץ [התאסף] ובא מגלויות רבות [מארצות אחרות] דאג לרווחתם [להקל עליהם] ולכן ראה חשיבות באחדותם [התחברות ביחד], באהבת האל [האדם האחר] וכבוד הדדי בין איש לרעהו [לחברו] כדי שהשלום יתקיים תמיד ביניהם.

הרב חיים דוד הלוי כתב ספרים רבים שעוסקים בהלכה ובהסברה כדוגמת "מקור חיים השלם" שממנו נוצר קיצור שולחן ערוך.

רבי חיים דוד הלוי זצ"ל, זכה בתאר החשוב "חתן פרס ישראל" ובפרס הרב קוק על ספריו הרבים אשר מראים כיצד אפשר לשלב את התורה עם חיי האדם המודרני בארץ ישראל.

כיצד מתואר בקטע הרב חיים דוד הלוי זצ"ל?

ביאור מילים קשות

כתוב את הפירוש המתאים למילה.

בריות

זולת

צנוע

רציונל

הרב חיים דוד הלוי זצ"ל שימש כרב, פוסק הלכה, איש משפחה למופת ומחנך דגול, שראה בחינוך ילדי ישראל שליחות ועבודת קודש. הצהרתו "אני מאמין גדול בחינוך" היוותה השראה לעוסקים בעבודה החינוכית, שביקשו ללכת לאורו, ללמוד ממידותיו, לעודד ולטפח מידות של תלמיד חכם העמל בתורה מתוך צניעות, דייקנות, בהירות, גאונות, ענווה, פשטות, הסתפקות במועט, חריצות, אמת וכבוד. כל זאת תוך חיבוב וקירוב עולם ההלכה והקפדה על קיום מצוות על פי משנתו: "הלכה אחת לכל העדות".

מטרות

- התלמידים יכירו את דמותו של הרב חיים דוד הלוי זצ"ל על סמך סיפורים של מכריו ובני משפחתו.
- התלמידים יבחנו את הערכים הנלמדים מדמותו של רבי חיים דוד הלוי זצ"ל בחיי היום-יום שלהם.

מטרות בזיקה להישגים הנדרשים בחינוך הלשוני

רצ"ב נספח.

מהלך הפעילות

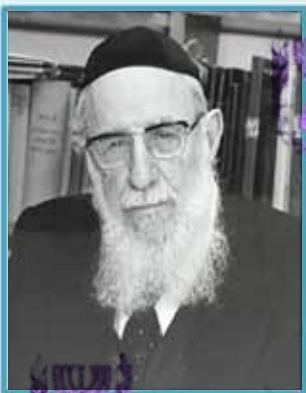
להלן חמישה כרטיסי עבודה. אפשר להשתמש בהם בעבודה רציפה או במקביל - ב"תחנות".

לומדים על הרב חיים דוד הלוי זצ"ל

תעודת זהות

- השלם את הפרטים החסרים בהתאם לכרטיס המידע המצורף.

מדינת ישראל
משרד הפנים

תעודת זהות
بطاقة هوية

שם פרטי:	הרב חיים דוד
שם משפחה:	הלוי
תאריך לידה עברי:	_____
אָרֶץ לידה:	_____
שם האב:	_____
שם האם:	_____
עיר מגורים:	_____
נפטר בתאריך:	_____

לומדים על הרב חיים דוד הלוי זצ"ל

כרטיס מידע

הרב **חיים דוד הלוי** נולד בתאריך י"ח בשבט תרפ"ד (24 בינואר 1924) וגדל בשכונת "אוהל משה" שבירושלים. אביו, משה, עלה עם משפחתו מהעיר בורסה שבטורקיה לארץ ישראל כשהיה בגיל 16.

אמו, ויקטוריה לבית קראקו, הייתה גם היא בת למשפחה שעלתה מטורקיה. בגיל תשע החל ללמוד בישיבת פורת יוסף, שם למד עד אמצע שנות העשרים לחייו.

בשנת תשל"ג נבחר להיות הרב הראשי וראש אבות בתי הדין של העיר תל אביב-יפו. בשנת תשל"ד (1974) השלים את החלק האחרון של "מקור חיים השלם", ושנה לאחר מכן הוציא לאור ליקוט הלכות מתוך ספר זה, הנקרא "קיצור שולחן ערוך מקור חיים". ליקוט זה התקבל במערכת החינוך הממלכתית דתית והוא משמש כספר לימוד הלכות עיקרי.

נפטר בי"ב באדר תשנ"ח (10 במרץ 1998).

לומדים על הרב חיים דוד הלוי זצ"ל "הלכה אחת לכל העדות"

הרב חיים דוד הלוי, שחי בדורנו, היה רבה הראשי של העיר ראשון לציון ואחר כך של תל אביב-יפו. הרב היה ענו [צנוע, שְׁאִינוֹ גָּאָה] וידוע בגדלותו בתורה.

הרב חיים דוד הלוי ראה שבבתי הספר בארץ יושבים באותה כיתה ילדים מעדות שונות (שעלו מארצות שונות, ולהם מנהגים שונים) ולומדים הלכות מספר של מנהגי האשכנזים בלבד, הכתוב בשפה קשה לילדים. כתוצאה מכך הילדים לא ידעו כיצד לנהוג, והתורה נראתה להם קשה ולא נעימה.

הרב החליט לכתוב את קיצור שולחן ערוך "מקור חיים", שיש בו הלכות לכל העדות והוא כתוב בשפה ברורה. המייחד את הספר הוא השילוב בין דברי הלכה (דין, כְּפִי שְׁצָרֶיךָ לְנֶהוֹג) לדברי אגדה (דברי טעם והסבר להלכות).

ספר זה נלמד ברוב בתי הספר הדתיים, הישיבות והאולפנות בארץ עד ימינו.

השב (היעזר בטקסט המידע המצורף "הלכה אחת לכל העדות").

1. הרב חיים דוד הלוי היה הרב הראשי של שתי ערים. כתוב את שמות הערים.

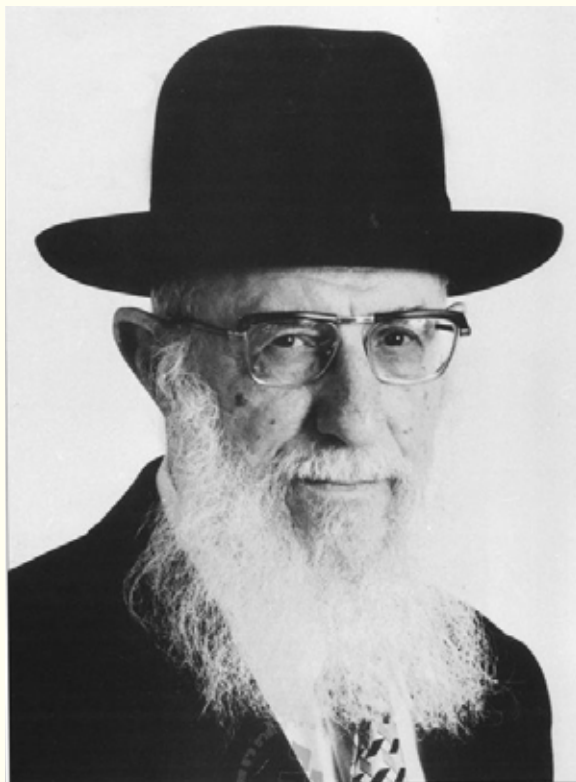
2. מהו שם ספר ההלכה שכתב רבי חיים דוד הלוי?

3. מהי "הלכה"?

4. מהם "דברי אגדה"?

5. רבי חיים דוד הלוי היה "ידוע כאדם ענו". מה פירוש המילה "ענו"?

לומדים על הרב חיים דוד הלוי זצ"ל מי הדמות בתמונה?

כתוב:

התואר המרכזי של הרב חיים דוד הלוי זצ"ל היה...

א. רב בית-ספר

ב. מוהל

ג. הרב הראשי לתל אביב

ד. מורה

21

"הטוב והמיטיב"

ברוך הרב חיים דוד הלוי

מטרות בזיקה להישגים הנדרשים בחינוך הלשוני

רצ"ב נספח

מהלך הפעילות

שלב א: הצגת הנושא

המורה יספר לתלמידים את הסיפור שלהלן:

הרב חיים דוד הלוי שימש כרב העיר ראשון לציון בשנים שלאחר קום המדינה, שנים שבהן הגיעו עולים רבים מכל קצווי תבל.

במסגרת תפקידו הגיע הרב לבתי הספר השונים בעיר וראה שבבתי הספר בארץ יושבים באותה כיתה ילדים מעדות שונות ולומדים הלכות מספר של מנהגי האשכנזים בלבד, הכתוב בשפה קשה לילדים. כתוצאה מכך הילדים לא ידעו כיצד לנהוג, והתורה נראתה להם קשה ולא נעימה.

הרב החליט לערוך מחדש את ספרו "מקור חיים" ויצר את "קיצור שולחן ערוך מקור חיים", שיש בו הלכות לכל העדות והוא כתוב בשפה ברורה.

המורה יציג בפני התלמידים את ספרו של הרב חיים דוד הלוי, "קיצור שולחן ערוך מקור חיים", ויספר על אודות הרב ועל אודות מפעלו למען בניית קודקס הלכתי שלם שיכול לשמש את עדות ישראל השונות.

שלב ב: שלושה עשר כרטיסי עבודה « « «

"אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה - מעל [...]. כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גזל להקב"ה וכנסת ישראל" (תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף לה, עמוד א)

רציונל

הרב חיים דוד הלוי זצ"ל ראה חשיבות רבה בלהנחיל לילדי ישראל את המצוות, ופעל רבות במהלך חייו לחבב עליהם את קיומן. כחלק מתהליך הטמעת נושא "הכרת הטוב והמטיב" בחרנו ללמד את נושא "ברכות הנהנין" [ברכות - מלשון ברכה, הנהנין - מלשון הנאה]. בעזרת הברכות ניתן את תשומת הלב לטוב שה' משפיע עלינו ולדרך שלנו להודות לו מתוך כוונה ומתוך הכרת השפע שניתן לנו [נדגיש את ההבדל בין הברכות - עץ, אדמה, מזונות, המוציא ושהכול].

זהו נושא הנגזר מתוך משנתו של הרב, שהכיר בצורך להודות על הטוב ועל החסדים שנעשים עמנו. נקודת המוצא, שלפיה "הלכה אחת לכל העדות", תשמש עבורנו אבן דרך בתהליך ההטמעה של חיבוב המצוות וקיומן.

מטרות

- התלמידים יכירו את דמותו של הרב חיים דוד הלוי זצ"ל על סמך סיפורים של מכריו ובני משפחתו.
- התלמידים יבינו את הקשר בין "הכרת הטוב" ל"ברכות הנהנין".
- בקרב התלמידים יתעורר רצון להודות על הטוב.

”שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדָבָרוֹ” מְבָרְכִים עַל:

- כתוב את המילה המתאימה (הישור בתרמילון)

ממתקים	משקאות	מאכלי חלב	מן החי
			

תרמילון:

מִיָּם, קוֹלָה, עוֹף, קְצִיצָה, חֶלֶב, שׁוּקוֹ, גֶּסֶם-קֶפֶה, דָּגִים, מִיץ,
נִקְנִיקָה, מִלְקִי, מַעְדָּן, סְכָרִיָּה, מַסְטִיק, שׁוּקוֹלָד

בְּרַכַּת שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדָבָרוֹ

”שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדָבָרוֹ” מְבָרְכִים עַל:

- א. כָּל הַמִּשְׁקָאוֹת חוּץ מִיַּיִן וּמִיץ עֲנָבִים, כָּמוֹ: מַיִם, חֶלֶב, שׁוּקוֹ, גֶּסֶם קֶפֶה וְעוֹד.
- ב. כָּל הַמֵּאֲכָלִים הַבָּאִים מִן הַחַי, כָּמוֹ בֶּשֶׂר, דָּגִים וְעוֹד.
- ג. מֵאֲכָלִים שֶׁאֵיבְדוּ אֶת צוּרָתָם וְלֹא נִכָּר מִמָּה הֵם עֲשׂוּיִים, כָּמוֹ: סֶכֶר, שׁוּקוֹלָד, רִיבָה וְעוֹד.

ברכת בורא פרי האדמה

נמצא את הפרי:

המילה התבלבלה...	מי אני?
ספראק	
שמשו	
נאתה	
זיפש	
שכאולתי	
סקש	
נבימח	
מרת	
זופת	
פוחת	

תרמילון:

שסק, תפוז, משמש, אשכולית, תפוח, שיזף, אפרסק,
ענבים, תמר, תאנה

על מה אברך:

- כתוב את המילה המתאימה (היעזר בתרמילון)

"שהכל נהיה בדברו"	"בורא פרי העץ"	"בורא פרי האדמה"

תרמילון:

מים, תפוז, תפוח אדמה, משמש, אשכולית, תפוח, קלמנטינה,
מלפפון, מילקי, עגבניה, שיזף, אגס, חלב, אפרסק,
ענבים, בננה, תמר, תאנה, שוקולד, דגים, שוקו

בְּרַכַּת בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ

לפני שאוכלים פירות שעל העץ גדלים מברכים:
"בְּרוּךְ... בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ"

1. פירות הנאכלים בלי קלפה:

_____, _____, _____
_____.

2. פירות הנאכלים עם קלפה:

_____, _____, _____

תרמילון:

תפוז, משמש, אשכולית, תפוח, קלמנטינה, שזיף, אגס,
אפרסק

בְּרַכַּת בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה

נמצא את הירק:

המילה התבלבלה...	מי אני?
רזג	
צבל	
מגהב	
חופת האמוד	
גביהענ	
פמלונפ	

תרמילון:

בצל, גמבה, עגבניה, תפוח-אדמה, גזר, מלפפון

ברכת בורא פרי האדמה

מתי אנו אוכלים את:

הפרי	השרש	הזרע	העלים

תות שדה, מלון, מלפפון, בצל, עגבניה, שמיר, כוסברה,
סלק, כרוב, פטרוזיליה, אבטיח, גרעיני אבטיח, בטטה,
חומוס, חסה, בזיליקום

ברכת בורא פרי האדמה

כל ירק שגדל באדמה או קרוב לאדמה, כמו:
שיח נמוך של בננות, וצריך לטעת אותו מחדש
כל שנה, מברכים עליו ברכה ראשונה -

"בורא פרי האדמה".

1. אלו ירקות אוכלים בלי בישול?

_____ , _____ , _____ , _____

2. אלו ירקות אוכלים בלי קלפה?

_____ , _____ , _____ , _____

3. אלו ירקות אוכלים עם קלפה?

_____ , _____ , _____ , _____

"בְּרוּךְ... בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ" מְבָרְכִים עַל:

- מתח קו מהפרי אל העץ.

בְּרֻכּוֹת הַנֶּהֱנִין

"בּוֹרֵא מִיְנֵי מְזֻנוֹת"

"בְּרוּךְ...הַמוֹצִיא לֶחֶם
מִן הָאָרֶץ"

"בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ"

"בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן"

"שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ"

"בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה"

גזור והדבק בהתאם.

השלם את הברכה המתאימה

"ברוך אתה.... המוציא .."

"ברוך אתה.... שהכל .."

"ברוך אתה.... בורא .."

"ברוך אתה.... בורא .."

"ברוך אתה.... בורא .."

"ברוך... בורא פרי האדמה" מברכים על:

• הקף בעיגול את התמונה המתאימה.

מטרות בזיקה להישגים הנדרשים בחינוך הלשוני, בהתאם לרמות התפקוד השונות:

קריאה

- **הבנת משמעות בטקסט כתוב** (יקשרו בין מילים כתובות לבין תצלומים, תמונות וסמילים)
- **פירוש והבהרת משמעות של מילים כתובות** (מבהיר מילה מתוך ההקשר הסמנטי בפסקה)
- **הפקת מידע בסיסי מטקסט כתוב** (יפיק מידע באמצעות תמונות המלוות את התוכן, תוך מענה לשאלות בהקשר לתמונות), (יפיק מידע באמצעות שאילת שאלות, ומשחזר במילים שלו את המידע שבטקסט)
- **הבנת המשמעות הגלויה של הטקסט:** קישור לידע עולם, הבנת מילים בהקשר (בהתאם לרמות התפקוד השונות)
- **הבנת המשמעות הסמויה של הטקסט:** הבנת מטרת הטקסט, הסקת מסקנות

ידע לשוני

- **שימוש במילון להבהרת משמעות מילים בטקסט:** חיפוש במילון, העשרת אוצר מילים (איתור מילות מפתח במילון על פי סדר האל"ף-ב"ת במילון תקני)
- **הבחנה בקשרי המשמעות בין המילים**
- **מתן תשובה עניינית לשאלות מידע:** מי? מה? מתי? ולשאלות תוכן מטקסט

האזנה ודיבור

- **השתתפות יזומה בתהליכי למידה:** השתתפות בלמידה, בשיחה ובדיון; מתן תשובות לשאלות בנושאים הנלמדים
- **מתן תשובה עניינית לשאלות מידע:** מי? מה? מתי? ולשאלות תוכן מטקסט
- **מתן תשובות ענייניות לשאלות בהקשר הנלמד:** מתן תשובה עניינית לשאלה על מידע גלוי המוזכר בחומר הנלמד
- **השתתפות פעילה ועניינית תוך שימוש בשפה המותאמת להקשר, לקהל היעד ולמטרה**

כתיבה

- **שימוש מושכל במערכות של סמילים מוסכמים לקידום ההשתתפות בלמידה:** קישור בין תצלום לבין תמונה, פריט מוחשי, סמל מוסכם למילה כתובה
- **שימוש מושכל במילים כתובות גלובליות:** קישור בין מילים כתובות לפריטים מוכרים ורלוונטיים מתחום התוכן הנלמד בכיתה
- **כתיבת תבניות מילים לוגו-גרפיות של מילים מתחום התוכן הנלמד בכיתה**
- **כתיבת תשובה לשאלה:** שאלה סגורה/פתוחה שתשובתה מצויה בטקסט (תשובה במילה אחת לשאלה סגורה ותשובה בת עד משפט לשאלה פתוחה)